

SÈRIE 5

Figura humana i objecte

Consideracions generals:

Cal tenir en compte que no hi ha una única resposta. Per tant, i només a títol orientatiu, esmentem una llista d'idees clau per a cada opció.

Exercici 1 (2 punts)

OPCIÓ A. L'estudiant ha d'analitzar els valors semàntics de la **imatge 1** amb un màxim de 10 línies.

IDEES CLAU:

Fotografia documental en què es mostra una escena costumista d'un món rural, pràcticament desaparegut. El blanc i negre de la imatge reforça aquesta idea.

El banc de pedra blanc sosté el pes de la imatge. La indumentària de les figures humanes, la seva disposició i, sobretot, la ubicació dels retratats damunt del banc o al terra ens mostra un retrat d'una dualitat, la dels mons masculí i femení de la societat rural espanyola. La situació de la dona en un pla diferenciat dels homes reflecteix la desigualtat de gènere pròpia de l'època, que afectava la globalitat de la vida social, laboral, cultural...

D'altra banda, la figura femenina sembla aliena a la resta de l'escena. La seva actitud fins i tot podria ser espontània. La seva mirada interroga l'acció del fotògraf i, ara, a nosaltres, tal com també ho fan tres dels personatges masculins. Els altres quatre homes s'interessen per espais de fora de la imatge. Aquest comportament corporal pot donar lloc a comentaris relatius als límits de la fotografia, a allò que és visible i a allò que és suggerit, a les voluntats comunicatives, i als conceptes *punctum* i *studium*, tal com les manifesta Roland Barthes a *La càmera lúcida*, tot i que. Tanmateix, l'examinat no té obligació de conèixer els conceptes de Barthes.

La composició és simple però contundent: les figures verticals contrasten amb el banc, l'únic element horitzontal. Tots els elements estan confrontats a l'espectador. La llum defineix acuradament els volums. La disposició alineada de personatges suggereix una galeria de tipologies, d'actituds i de caràcters. Els pocs elements arquitectònics que apareixen, com ara les textures de la paret i del terra, la persiana i la reixa, denoten una sobrietat carregada de significats.

Cal valorar molt positivament els comentaris que facin referència a aspectes fotoperiòdístics, al retrat de la societat per mitjà de figures anònimes, a la crítica

social, als aspectes de gènere, etc. També s'han de tenir en compte les referències al món rural, al pas del temps, i a la cultura popular i les seves tradicions.

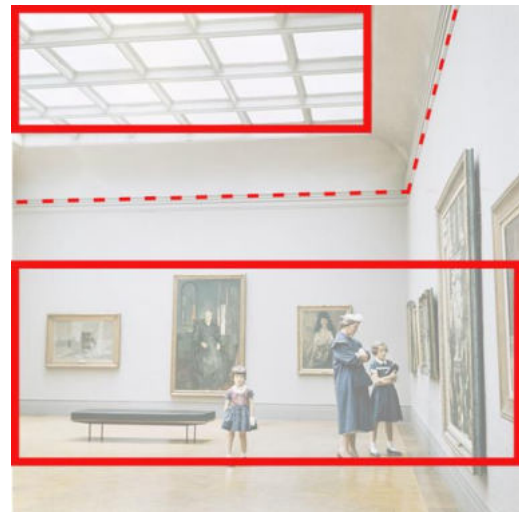
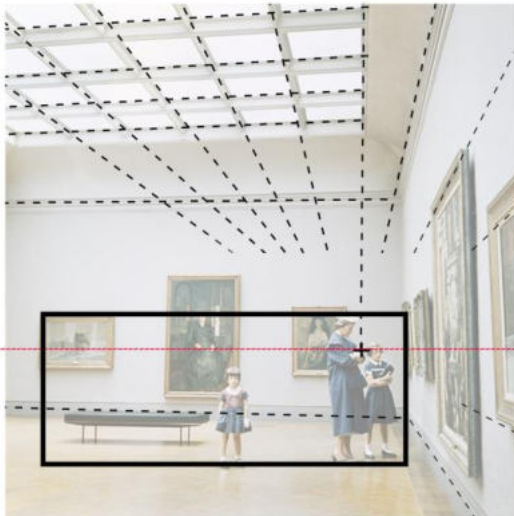
Cal valorar, també, les interpretacions personals derivades d'experiències pròpies o del coneixement d'altres obres d'art i de moviments artístics que hi tinguin relació i, molt especialment, obres fotogràfiques o cinematogràfiques.

Es valora la qualitat de les argumentacions i l'ús d'una terminologia adequada.

OPCIÓ B. L'estudiant ha de fer un esquema per estudiar l'espai i la composició de la **imatge 2** i, a més, fer una anàlisi de cinc línies com a màxim. Adjuntem dos exemples d'explicació gràfica, però n'hi poden haver d'altres igualment vàlids, sempre que demostrin una comprensió de l'organització espacial.

IDEES CLAU:

Imatge 2

Es tracta d'una composició clàssica en què la protagonista és la perspectiva. La construcció escenogràfica de la profunditat espacial permet el joc visual entre els diferents elements: la malla del sostre, els rectangles de les parets i unes figures humanes serenes que observen unes pintures.

La representació és escenogràfica i expressionista. El punt de vista està situat a la meitat inferior i ancorat a la part dreta. Aquesta disposició dona molt protagonisme a l'estructura ortogonal lluminosa de la part superior.

El dinamisme dels elements arquitectònics contrasta amb l'estatisme del banc (paral·lel al pla del quadre) i de les figures humanes immòbils que observen i miren pintures de personatges que també miren. Aquest doble joc de mirades concentra un dels interessos de la imatge, ja que es produeix dins d'un espai de grans dimensions que transmet una certa buidor produïda per la il·luminació.

Estructuralment, la fotografia alterna franges horitzontals amb una densitat d'elements considerable (el sostre, el banc i els personatges) amb altres franges més nues (la cornisa, el primer pla del terra i el sostre). L'escena està situada en un espai interior arquitectònic tancat i únicament obert per una ampla zona de llum natural i zenital. Cal valorar els paral·lelismes amb altres estils arquitectònics contemporanis.

L'espai està representat a través d'una perspectiva cònica obliqua, gairebé frontal. La il·lusió visual de profunditat està accentuada perquè el primer pla està tallat (el quadre de la dreta, el parquet de fusta i el sostre), i això fa evident que la fotografia és un fragment d'un espai més gran que continua més enllà dels límits de la imatge.

Es té en compte el coneixement d'altres obres d'art o moviments artístics que hi tinguin relació, especialment amb obres a partir del Renaixement, moment des del qual l'ús de la perspectiva permet captar i suggerir la profunditat, o comentaris sobre el caràcter dels espai expositius en els museus contemporanis.

Es valora la qualitat de les argumentacions i l'ús d'una terminologia adequada.

Observació: hem presentat dos esquemes orientatius, un que incideix més en l'espai i un altre que incideix més en la composició, però es valora qualsevol altra esquema que, tot i ser diferent dels presentats en aquestes pautes, demostrï una comprensió estructural de la imatge.

Exercici 2 (8 punts)

Consideracions generals:

Aquest és un exercici englobat dins el tema "Figura humana i objecte". Les **imatges 1, 2 i 3** en fan referència, però no es poden copiar. L'objectiu global de l'exercici és obtenir una representació realista, imaginativa i coherent d'una escena amb dues figures humanes i un dels bancs que apareixen a les **imatges 1, 2 o 3**.

Es tracta d'un exercici de creació complex, en què l'estudiant ha de sintetitzar diferents aptituds habituals en l'aprenentatge del dibuix artístic. Concretament en aquest cas, ha de sintetitzar les capacitats de representació que tenen

relació amb la creació d'interaccions entre figures humanes i objectes.
Aquestes capacitats són les següents:

- 1- Memòria visual, ja que es demanen representacions d'objectes, de figures humanes i contextos que, sens dubte, figuren en l'arxiu visual personal.
- 2- Capacitat de representació, ja que es requereix versemblança i conceptualització.
- 3- Intencionalitat creativa, és a dir, intentar donar una resposta pròpia i original que sigui el resultat de crear un univers imaginat.
- 4- Domini tècnic en l'ús de la tècnica triada segons l'opció A o B.

Com a consideracions generals, cal tenir en compte:

- L'alumne té l'opció de resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració.
- Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals ha optat l'estudiant.
- Valorar la destresa en l'ús de la tècnica emprada i escollida lliurement (opció A o B).
- El risc en presentar solucions creatives.

Ebossos (2 punts)

En el primer esbós, s'ha d'estudiar la forma del banc triat. En el segon esbós, s'ha d'estudiar la posició de les figures humanes i la relació d'aquestes amb el banc.

Aquestes intencionalitats han de ser ben evidents en els esbossos. NO es puntuaran els esbossos que no responguin a l'enunciat de la pregunta. L'esbós ha de servir per preparar realment el dibuix gran.

Es valora:

- La capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.
- Les habilitats pròpies del dibuixant i l'ús del mitjà triat.

Treball de dibuix sobre paper gran (50 x 70 cm). (6 punts)

Es valora:

- La versemblança de la representació.
- Les aportacions imaginatives en la representació i en l'ambientació de l'escena a partir del banc triat.
- La capacitat per representar proporcionalment l'escena tal com es demana a l'enunciat, tot establint una relació imaginativa però coherent entre els diversos elements.

Criteris de correcció

Dibuix artístic

- La creativitat en la interpretació dels elements que es demanen en l'enunciat.
- La intencionalitat de conferir significacions al dibuix que depassin la simple representació, tal com succeeix amb les fotografies de referència de l'enunciat.
- L'habilitat de l'alumne a l'hora d'incorporar la llum i les ombres dins del conjunt, és a dir, aconseguint un degradat de grisos o de colors per obtenir una sensació de realitat.
- Les aportacions imaginatives en la composició i el domini de la superfície del dibuix.
- El bon tractament de la tècnica triada.
- Altres aspectes que el corrector pot considerar en funció de la mena de dibuix que s'hagi fet.

El corrector adoptarà els criteris de flexibilitat recomanats a les reunions de correctors.

L'examinand té l'opció d'escollir la tècnica entre les anomenades "tècniques seques" i optar per una resposta monocroma (opció A) o en color (opció B). En conseqüència, s'ha d'avaluar especialment l'ús correcte de la tècnica, ja que ha estat triada lliurement.

D'acord amb l'enunciat, el corrector pot agrupar els diferents aspectes a avaluar en quatre blocs genèrics:

A: relació versemblant del banc i les figures humanes, així com l'aspecte general de la representació, la llum, l'atmosfera, les proporcions i el context.

(Valoració orientativa: 1,5 punts)

B: tractament tècnic del dibuix. Bon ús del material triat.

(Valoració orientativa: 1,5 punts)

C: creativitat, imaginació i risc en les aportacions.

(Valoració orientativa: 1,5 punts)

D: composició (ocupació del pla gràfic, equilibri de zones, ordenació i estructura dels elements).

(Valoració orientativa: 1,5 punts)